

KUSTBON

== Veckotidning för svenskarna i Estland. ==

Tredje årg. No 1.	Prenumerationspris.	Utgives av Svenska Folkförbundet i Reval alla onsdagar. Ansvarig redaktör: N. Blees. Redaktionens adress: Riddargatan 3, Reval.	Annonspris.	7 jan. 1920.
	1 månad Mk. 1:50 helt år " 18:— I Sverige 1 månad Kr. 0:50 helt år " 6:— I Finland 1 månad Fmk. 1:— helt år " 12:—		30 penni pr. mm. I Sverige 10 öre pr. mm. I Finland 20 penni pr. mm. För annons, som står 10 och mera gng, räknas 20% rablatt.	

Vid arsskiftet.

Ett år har gått i tidens hav, men med detsamma hava ännu icke slutats de grymhetér och lidanden sam kriget medför. Detta är det 6:te blodsåret. När blodsutgjutelsen redan 1918 upphörde i Väst-Europa och folken fingo möjlighet att börja läka sina blodssår, började för Estland den svåraste tid, den hårdaste kamp för tillvaron. Denna kamp har förts med största ansträngning och tunga offer, och nu, när året slutar, kan ingen säga, när allt detta skall få ett slut.

Men blickande tillbaka på det gångna året få vi icke blott jämra och klaga. I denna hårda kamp har Estlands folk lagt sina bästa egenskaper i dagen; mod ut hållighet och offervillighet. Det har bevisat att det i de svåraste omständigheterna kan ordna sina inre förhållanden som ett fritt folk och med orubblig tapperhet skydda sig mot det stora världsríkets barbariska anfall.

Det gångna året har varit ett hårt år, en hård skola (att kämpa, lida, rent bida), som fövisso haft en uppfostrande verkan icke minst i konsten att försaka och offra det bästa man äger för hem och härd, och ingjutet nytt mod i lederna.

Vad det nya året medför är ännu ovisst. Skola vi även under 1920 kämpa och lida, vänta och bida? Gud vet det. Det nya året kommer med sina uppgifter, fordringar och prövningar men ock med vinningar och segrar. Vi behöva mod att se livet an sådant det ter sig för oss i alla dess växlingar och mod att offra sig på den plats, dit ödet ställt oss och med en varm önskan, att kärleken till Gud och nästan må leda alla våra förehanden, och med en fast tillit att den, som strävar för det sanna, rätta och ädla, slutligen segrar, tillönska vi alla våra läsare, vänner och gynnare

Ett Gott Nytt År!

Nyårsringning.

Ett gott nytt år tillönskas Kustbons alla läsare och läsarinor av författaren.

Ring nyårsklocka, ring i nyårsnatten, i årets sista skälvande minut. När tornets tolvslag uti rymden klingar, det gamla år i sanden runnit ut.

Ring klocka, ring in allt det ljuva, sköna, som ligger dolt, i varje hjärta gömt

och låt det spira, gro och bära frukter, det bästa skönaste, vi tänkt och drömt.

Ring in den stora, sanna skaparglöden, som väcker ädla känslor i vår barm. Ring ut de låga, lumpna diktarflöden och låt dem tystna — diktens gatularm.

Ring ut de hårda, kalla mänskohjärtan; se, dödens kyla följer deras spår. Rind in de milda, kärleksfulla, ömma — se, där de vandra, spira sol och vår.

Ring in den tid, då andarna befrias, en tid av stilla ro och salig frid.

Ring honom in, den bidade Messias, som stillar oron, tystar kampens strid.

Ring in den ljusa tid, vi stundom skymta, liksom en glimt ifrån en annan värld. Ring ut bekymren, sorgerna och nöden och gör den ljus och jämn vår vandringsfärd.

Erik P—n.

S. O. V. tivarsmöte.

Vår folkbildningsförening Svenska Odlingens Vänner i Estland kan blicka tillbaka på en tioårig verksamhet. Den 2 jan. förgick dess tioårsmöte på Nuckö prästgård, dit omkring 200 medlemmar från alla våra svenkbygder infunnit sig.

Mötet öppnades med avsjungandet av psalmen „Höga Majestät, vi alla för dina fötter nederfalla“ samt en välkomsthälsning av v. ordf. Johan Nyman.

Till ordförande utsågs vår folkrepresentant H. Pöhl, som uppläste följande telegram från Riksföreningen genom professor Wilh. Lundström: „Varm lyckönskan till tioårig trogen kamp för svensk odling. Sida vid sida gå all världens svenskar glada sin framtid till möte“.

Mötets ordf. Pöhl gav en överblick över föreningens 10-åriga verksamhet, varvid han nämnde de svårigheter, både politiska och ekonomiska, före redan från början haft att kämpa med. De ryska myndigheterna ställde sig mycket misstänksamma mot verksamheten och borttogo den 13 dec. 1913 alla våra böcker och papper. Sedan kom kriget med andra ovanliga förhållanden, som ytterligare förhindrade all verksamhet.

Den 6 febr. 1909 gamla stilen kunde S. O. V. äntligen hålla sitt konstituerande sammanträde på godset Bysholm, Nuckö, men den egentliga verksamheten upptogs först på hösten nämnda år samtidigt med att föreningen för de så avglömda och åt sig själva lämnade korkisvenskarna öpp-

Tack!

För den stora kärkomna gåvan av två kandelabrar för altaret i kyrkan frambares härmed till den varmhjärtade givaren ett hjärtligt tack!

Reval den 1 januari 1920.

Nils Linderstam.

nade en skola. Korkisbarnen voro näml. i avsaknad av svensk skola tvungna att besöka estnisk sådan. Och vilken fara det där innerbär för svenskheten är lätt att förstå. Numera underhåller icke fören. mera skolan, ty Padis estniska kommun har övertagit den ochavlönar lärarna, men den svenska skolan där är dock tryggad. Dessutom har fören. under ett par år underhållit skolan på Odinsholm, som utgör ett så litet samhälle (stort 100 personer), att det med dess egna medel är omöjligt att hålla skola. Under de sista åren har Odinsholm beklagligt nog åter fått vara utan skola. Bibliotek ha under årens lopp öppnats litet varstans i våra svenskbygder, även jordbrukskonsulenter ha varit anställda. Vidare ha bidrag kunnat lämnas för utgivande av svensk almanacka samt för underhåll av barnmorska på Ormsö, förutom fester och möten, som hållits för allmänheten.

Av de beslut, som fattades på årsmötet i Nuckö, förtjänar omnämnas: att S. O. V. enhälligt beslöt ansöka sig till Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet; vidare beslöts på hösten 1920 öppna svensk folkhögskola i Paschlep, samt hos Svenska Folkskolans Vänner anhålla om hitsändande av talare, som företoge en föredragsturné genom våra svenskbygder. Nödig stadgeförändring ansågs behöblig och beslöts samt öppnades lokalaavdelningar i Ormsö, Nuckö och Rågö. — Centralstyrelsen i Reval fick följande sammanfattning: folkrepresentanten H. Pöhl (ordf.), pastor N. Linderstam (ombud för Sverige), M. Westerblom (sekreterare), folksekreteraren N. Blees (kass.), A. Strandberg, H. Blees och A. Bomar. Underlokalavdelningarna ha icke ännu sällan utsett sina funktionärer. Till hedersdamot utsågs före ordf. direktör O. Ingman, som flyttat till Finland, för alla de förtjänster han gjort föreningen.

Enighet rådde i alla frågor, intresset var stort och mötet var i allo mycket vällyckat. Kaffeserveringen bidrog göra det hela festligt och hemtrevligt. N. B.

Svenska Estland.

Reval.

S. O. V. avhöll söndagen den 21 december å lokalen, Muntengatan 3, en fest för en talrik publik. N. Blees höll inledningstal. Sedan följde sång av fröken D. Pettersson och deklamation av fru H. Britzke. Huvudnumret utgjordes av teaterstycket „Tosingarna“ i 1 akt. Festen inbringade en vacker summa; en docka t. ex., som utauktionerades, ökade ensam kassan med 600 mark.

Den 27 december 1919 anordnades i Svenska Klubbens lokal härstädes ett litet samkväm med julgran för militärer, både svenska estläningar och svenska utläningar.

Festen öppnades med avsjungandet av psalmen „Av himmels höjd oss kommit är“ samt tal av vår folkrepresentant herr H. Pöhl om den sanna julglädjen. Efter föredraget följde sång och musik omväxlande. Under tiden utdelades jultidningar, som pastor Linderstam av vänliga givare i Sverige samlat, till militärerna samt förplägades gästerna med te, smörgåsar och äpplen. Aftonen var synnerligen vällyckad. — Omkr. 60 militärer utom många andra deltog.

Svenska barnens julfest i Reval den 29 december förtjänar ett särskilt omnämnande. Deltagarne utgjordes av om-

kring 50 skolbarn jämte många, många småbröder och småsyster samt föräldrar och barnvänner.

Programmet bjöd på julsånger, sjungna av barnen, deklamation samt en saga „Skyddsängeln“ i tre äventyr, allt utfört av barnen. Rollerna voro väl övade och utförandet och uppträdandet mycket bra. Hedern och äran härför tillkommer lärarinnan Esther Nyman. Publiken var belåten och äldre gladdes med barnen. I ringlekarna, som barnen voro mycket förtjusta uti deltog även småsystkonen. Man utdelade jultidningar och serverade barnen te. För de förstnämnda stå vi i tacksamhets-skuld till goda givare i Finland och Sverige. Rektor Stadius och Östsvensk samling ha hopsamlat de flesta, omkr. 700 ex., och genom pastor N. Linderstam har likaledes jullitteratur tillställts de svenska barnen, vilken sistnämnde erhållit en samling jultidningar och även julböcker från Sverige.

Ormsö.

Till lärare i Kyrklätt skola har kallats herr Johan Eriksson från Kiruna, Sverige.

Nyirättade Borrby skola har ej stadfästats av skolmyndigheterna i Hapsal. Som orsak anföres, att Kretsstyrelsen ej har råd att underhålla så många skolor och att byns barn måste besöka andra skolor på ön. De övriga skolorna rymma dock ej flera barn och hotas Borrby skolpliktiga barn att bli utan skolundervisning. Kommunal-

och skolråd hava överklagat Kretsstyrelsens beslut.

Lördagen d 13 dec. vidtog igen förbindelsen med fastlandet över isen. De senaste stormarna samt töväder hade rivit upp isen ända till Hapsal.

Joel N-n.

En hälsning från Wichterpal.

„Kustbon“, „Kustbon“! Aibofolkets egen kära tidning „Kustbon“! Vill du ej vara vänlig och lämna lite rum för några rader från Vippal (Wichterpal)? Ty du får ej glömma, att undertecknd på dina sidor vill nöta blank sin nya, men rostiga penna. Se, dig tillfaller härmed äran framföra svenska hälsningar till alla svenskar både nära och fjärran från den gamla svenska utposten för svensk kultur och odling — Vippal — i Österled. Och du, av hela mitt unga svenska hjärta varmt älskade läsare, du, som har äran läsa „Kustbon“, hör, dig sändes en hälsning genom „Kustbon“ från Wichterpal. Ja, från det av svenskarna så förglömda Wichterpal, vars ruinerade svenskhets återuppbyggande från den 1 okt. 1919 har blivit anförtrot mig. Ej är jag värd det stora kallet, men så sant jag heter svensk, vill jag så länge mitt hjärta slår göra mitt bästa och kämpa på nordmannavis för vår ädla svenska sak. Ja, kämpa på nordmannavis och segra vill jag.

„Friboren man ej vika vill,

Ty världen hör den frie till.“

Gravöl på Runö i 1600-talsstil.

Brev från Runö.
(Ur Stockholms-Tidningen).

Gamla mor i Klaasgården är död. Hon har lidit så länge, så det är gott för henne att få ro. Barn har hon inga, det är bara gamle Hans, som blir så ensam.

Det hamras och bultas i Klaasgården. Det är kistan, som förfärdigas av de män, som den döda utvalt till att göra detta. Och inne i stugan hålla de gamla kvinnorna på och göra den döda i ordning och kläda henne i hennes bästa söndagsstass.

— Nu äro likbjudarna här! — „Pastoratets“ dräng kom in med detta budskap på lördagens förmiddag. Ja, bed dem stiga in. — De få inte stiga in! — Få inte?! Vi skynda ut. Utanför på trappan stå tre unga gossar med påkar i händerna och framföra nu sitt ärende, nämligen att bedja oss komma på begravning på söndagen. Påkarna ha de med sig för att genom slag på dörrarna påkalla de innevarandes uppmärksamhet.

Alla nätter den döda är ovan jord skola den dödas sörjande fränder och vänner vaka under bön och sång. Sista natten är även prästfolket inbjudet.

Snön faller mjukt och tyst och blandar sig med den tidiga vinterskymningen kring små låga stugor över skog och strand, över havet, det stora och mäktiga. Röken slår kvalmig mot en, då den på tvären tudelade dörren öppnas. Elden fladdrar och flackar under den stora grytan och kastar våra skuggor jätttestora mot de nerrökta stockväggarna. Ur halvdunklet vid stugväggen dyker husets folk fram, en efter en kommer ljudlöst tassande på sina mjuka skinnskor. Vi äro så innerligt välkomna, man niger och bugar. Det ligger en sådan andakt och vördnad i luften och i människornas sätt, så man känner sig ofrivilligt högtidligt stämd. Ty det är ju i dödens omedelbara närhet.

Inne i stugan sitta de bänkade vid tre långa bord, alla den dödas vänner och släktingar. Kvinnorna börja nu framsätta aftonmåltiden, som består av kokt fläsk och potatis („tifflo“), smör, bröd och julöl. Prästfolket får var sin tallrik, kniv och gaffel föra vi själva med. Men de andra få samsas två och två om ett stort stenfat med mat och dricka öl ur stora trästänkor som gå laget runt.

Gamle Hans rätar på sin väldiga kämpagestalt och börjar med knäppta händer läsa en gammal bordsbön, vari en efter en faller in:

I Jesu namn gå vi till bords,

äta, dricka på Guds ord.

Gud till ära, oss till gagn,

få vi mat i Jesu namn. Amen.

Efter maten läses åter långa böner samt sjunges psalm. Och så sjunges och bedes omväxlande hela natten; gamla melodiska koraler med föräldrade och underliga ord ljuda så sällsamt och dock så äkta, sjungna av de klangfulla, starka rösterna inne i den mörka, sotiga stugan med dess osäkra belysning.

Det är som vore jag förflyttad århundraden tillbaka, som om jag hörde tidevarv susa mig förbi, där jag sitter i halvdunklet och ser med sömntyngda ögon människens kämpagestalter och kvinnornas sällsamma dräkter kring det stora omålade furubordet med trästänkorna fyllda med öl.

En känsla av överklighet lägger sig tungt över mig. Är det jag, som sitter här bland dessa de gamle vikingar, som dricka under sotad ås! Rinner det verkligen det tjugonde århundradets oroliga blod hos dem som hos mig?

Och i spisen glimma och falna glöden. —

Fladdrande, flämtande belysa de två ljusen den smala, omålade kistan, där gammal mor vilar sin trötta kropp. Ovanpå kistlocket har psalmboken blivit lagd, hennes egen brudpsalmbok, som hon hållit med starka och varma händer, då hon satt i brudbänk med den hennes hjärta höll kär.

Nu ha både psalmboken och gamla Maena blivit slitna och gamla.

Där komma bärarna, högväxta, axelbreda, starka män, som lyfta gamlamors smala kista så lätt som ett intet på sina axlar. Sångarna, som gå först, stämma upp Elle Andersdotters ljuvligt melodiska psalm:

„Eja, mitt hjärta rätt innerlig sig
fröjdar —“

Efter kistan kommer en nära vän till den döda, bärande korset, och bredvid honom går prästen. Sedan komma karlarna och så kvinnorna, och sedan alla, som icke äro inbjudna.

Under en dystert järngrå himmel, från vilken snöflingorna sakta börja dala, tågar likskaran in genom kyrkogårdsportarna. Hårt och strävsamt är livet, arm och glanslös är döden. Som minnande om evighetsinslaget i vårt liv lysa de stormvridna grannarna milt och varmt gröna mot allt det bländande, vita och hårda grå. Och snöflingorna falla allt tätare och större kring de tysta människor, som fylkas kring graven.

Men som det mäktigaste ackord till förgängelsens ord stiger dånet från havet, stort och starkt. Öfolkets härskare och fader vagnar ett av barnen till ro.

När jordfästningsakten har slutats, samlas de närmaste släktingarna och vännerna för att kasta var sin handfull mull på kistan. Efter gudstjänstens slut igenfylls graven fullständigt under klockringning, och korset planteras på kullen.

Sedan samlas begravningsgästerna ånyo på den dödas gård för att äta middag. När vi komma, går unge husbonden och öppnar en annan grind för oss än den, som vi gingo ut igenom.

Och så har då gamla Katarina med heder och ära blivit förd i jorden. Livet går sin vanliga gång. Öbofolket är intet klemigt släkte, men så tror det också så fast och visst, att vi skiljas för att mötas.

Lavendel.

Med glädje får jag säga, att svenska barnens antal i skolan, som om hösten var endast 10—12, har gått upp till 22. De vilja vara svenskar också, fastän de äro små. Och du, värderade läsare av „Kustbon“, här får du ej uthärda längre: hatten av för den trogna svenska stammen! Hatten av för svenska föräldrar i Wichterpal, som arbeta för att deras barn ånyo få lära det av dem berövade härliga svenska moders-målet.

O, broder och syster! Du, som av gudarna ansetts värdig födas till svensk! Byt ej bort ditt klangfulla svenska språk mot ett främmande! Håll fast, håll fast, vad du har!

Wichterpal, den 28 december 1919.

Alexander Samberg.

Rickholtz, Roslep. Före julen stupade på Narvafronten på pansartåget en ung man härifrån Mathias Mattsson Linneberg, som sörjes av föräldrar, syskon och andra släktingar.

Kyrkostämman i Reval.

Den 6 d:s höll svenska St. Mikaelssamlingen kyrkostämman och beslöt att varje konfirmerad medlem i församlingen har att erlægga till kyrkoskatt 10 mark för 1920.

Våra bibliotek och jultidningarna.

En stor sändning böcker på tre lådor ha skickats från Sverige från Svenska kyrkans Diakonistyrelse för våra bibliotek.

Desslikes har Östsvensk Samling, Helsingfors, hopsamlat ett stort parti böcker för vår blivande folkhögskola. Rektor Uno Stadius har skaffat c. 700 ex. jultidningar för alla våra svenska skolor från Finland. Även pastor N. Linderstam har genom sina bekantskaper i Sverige skaffat skolorna jultidningar och barnböcker från Sverige. — Alla dessa sändningar ha vi erhållit redan före jul.

„Kustbons“ redaktion ber härmed å S. O. V., Sv. Folkf. och de svenska skolornas vägnar få uttala ett hjärtligt tack till alla goda givare och alla våra vänner, som medverkat för litteraturens hopsamlade.

Redaktionen.

Gåvomedel.

För Kr. Nymans räkning erhållits av A. Andersson Mk. 15:—

Tack!

Lokala meddelanden.

Ny posttaxa.

Från den 1 januari d. å. är posttaxan: Brev: i staden (lokala) 35 penni, inomlands (till andra städer och landsorter) 70 p., till utrikesort 1.25 p.

Brevkort: i staden (lokala) 25 p., inomlands (till andra städer och landsorter i riket) 35 p., till utrikesort 50 penni.

Korsband: lokala uppgående till 15 gram 10 penni, för följande hundra gram 20 penni, inomlands för varje femtio gram 20 p., till utriket för varje femtio gram 25 penni; lägsta priset för dokumenter 1.25 p., varoprov 50 penni.

Försäkringspengar: inomland 70 p., utomlands 1.25 penni.

Penningförsändelser: inomlands till 3000 mark för varje hundra mark 1 mark (pengar p. telegraf tio mark dessutom).

Värdebrev: För varje hundra mark 70 p. försäkringspengar.

Paketer: för varje kilogram 2 mark, minsta pris 4 mark. Efterkrav: för varje hundra mark 1 mark.

För telegrammen: lokala 35 p. för ord, inom riket 1 mark för ord.

Från Hapsal meddelas, att livsmedelsbristen hotar att bliva allt värre och att framtiden ser mycket mörk ut. Vinbränningen och lönnkrögeriet uppdriva spannmålsprisen. Regeringen tillgriper de hårdaste medel att hindra lönnkrögeriet men det ser mycket svårt ut att utrota denna vinstgivande skamliga affär.

Krigsnytt.

Sedan överenskommelsen angående vapenstilleståndet ingåtts har det varit lugnt på alla våra fronter förutom på Narvafronten, där de röda på området av Höbesaar den 3 jan. kl. 12 öppnade eld mot våra arbetare och därigenom bröto vapenfreden.

Annors överallt lugnt och oförändrat.

Fredskonferensen.

Vapenvila har ingåtts mellan Estland och Radsryssland, räknat från den 3 januari på en vecka. Den av de krigförande makterna, som efter denna termin vill bryta vapenstilleståndet, har att under loppet av 24 timmar därom meddela sin motpart. Göres icke sådant meddelande fortsättes vapenfreden utan vidare.

Överenskommelsen angående gränsen.

Engligt denna överenskommelse skulle floden Narovas båda stränder jämte staden Narva höras till Estland. Likadedes skulle också hela det s. k. Setumaa med järnvägsstationen Isborsk tillfalla Estland.

Halva Pejussjö och halva Pskovsjön jämte Piirsaar samt andra mindre öar skulle även tillfalla oss.

Sverige och Finland.

Till Estlands svenska lärarkar. Kamrater!

Samlade till en fest, ägnad åt minnet av den äktsvenske tonsättaren August Söderman, bringa vi Eder härmed vår hälsning. Vi tacka Eder för Edert trägna arbete och Eder osparda möda att under gångna dystra och farofyllda tider värna och utveckla vår svenska kultur i Edert hemland. Vi önska framtida lycka och medgång åt Edert arbete i ett fritt och lyckligt fosterland. Må det svenska språket ljuda allt klarare och mäktigare, den svenska sången klinga allt fulltonigare från Estlands kuster och öar!

Sthlm dec. 1919.

Stockholms folkskolläraryörening.

Enl. uppdrag

Thorhild Malmberg.

En de svenska tonernas fest.

Stockholms folkskolläraryörening höll lördagen d. 6 dec. sitt sista sammanträde för året i Kungsholms folkskola. Aftonen var helt ägnad åt minnet av den svenska tonsättaren August Söderman. I den vackert dekorerade och festligt upplysta samlingsalen, som snart till sista plats fylldes av kårens medlemmar, tronade å en estrad i fonden konstnärens porträtt.

Överläraren vid Älvsjö folkskola, herr Cyrus Graner, höll ett livfullt och sakrikt föredrag om Söderman. Först erinrade talaren om, huru Sverige först myckst sent haft att uppvisa några infödda mera betydande tonsättaare. Väl hade sedan hedenhös inom vårt vidsträckta land sånger, folkvisor och andra melodier ljudit, men förgätna hade de tonat bort utan att deras klang upptecknats föreftervärlden. Först på 1800-talet fick Sverige någon betydelse på musikens område. Bland alla de framstående tonsättare, som då med ens framträdde, var ingen av så egenartad, svenskt kynne som August Söderman. Och dock hade denne, som så många andra snillen, i sin barndom varit sina föräldrars, särskilt sin på musikens område framstående faders, sorgbarn. Misslyckad som skolpojke, som elev i musikskolan, ja t. o. m. som sjögast, fick han emellertid mot slutet av sina pojkar göra bekantskap med — som talaren uttryckte sig — en syssling eller annan släkting till den berömda „lidnerska knäppen“, varefter han raskt utvecklade sig till ett musikaliskt snille med en aldeles säregen, självständig begåvning. Sedan han verkat som orkesteranförare vid åtskilliga sällskap och teatrar, stannade han till slet på den jämförelsevis blygsamma platsen som kormästare vid kungliga teatern, ehuru lysande anbud visst ej saknades. Men som kormästare kände han sig mera fri och ägde mera tillfälle att ägna sig åt sina kompositioner. Otaliga och mångskiftande voro också de mästerverk, som han fullbordade. Knappast något av musikens områden har han lämnat oförsökt och överallt har han lyckats. Känslöstämningarnas hela skala behärskar han fullt, det nordiskt trotsiga, vilda och stolta vikingalynnet, den brusande, muntra och yrande glädjen förenar sig hos honom med det blyga, veka, känsliga och inätvända. Endast en sak, som man väntade av honom och som han ägde alla förutsättningar att giva, gav han oss icke: en svensk opera. Men det han gav, var mycket nog. En enkel och ursprunglig natur, som han var, drogs han med all makt till de folkliga melodierna, och ingen har med så fulla händer som han öst ur folkvisans skattkammare eller förstätt att behandla sitt fynd på ett mera gripande och sannt, konstnärligt, äkta svenskt sätt än han. Därför tosde de flesta av hans tonskapelser förbli evigt unga.

Töredraget illustrerades av några av konstnärens vackraste tondikter. Så sjöng herr Karl Ryde „Värningen“, herr Karl Steenberg spelade marschen ur „Bröllopet på Ulfåsa“, en manskör och föreningens blandade kör sjöngo flera sånger, fröken Ida Nyström sjöng tre ballader och fröken Amy Sandberg Södermans ståtliga „Hymn“.

Bland de närvarande märktes Folkskoledirektionens ordförande, regeringsrådet H. Palmgren, och förste folkskoleinspektören doktor Karl Nordlund.

På festen följde supé, under vilken bl. a. på ordförandens, herr Edvin Stålfelts, förslag beslöts avsända en hälsning till Estlands svenska lärarkar. Thorhild Malmberg.

Utlandet.

Denikins regering störtad.

Från Dorpat erfares ryktesvis, att Denikins regering skall vara störtad och i dess ställe ha uppträtt „Rysslands nydanings förbund“. I st. f. Denikin har general Romanovski utnämnts till härförare.

Huru mycket det där ändrar förhållandena är och blir en fråga. Knappast kan endast ett ombyte av ledande män eller omändring av regeringsform åstadkomma något bättre i Ryssland.

Freden med bolsjevikerna och utlandet.

London 5 jan. „The New Statesman“ säger med anledning av fransmännens hot att lämna esterna utan hjälp, därför att de sluta fred med bolsjevikerna följande: „Brittiska internationella äran förpliktar regeringen, att ge förklaring i denna fråga, annars sätter intet av Europas folk mera tro till de allierade.“ (Estur)

Estlands och Lättlands inbördes ställning.

Det vänskapliga förhållandet de både staterna emellan är icke mera — enligt estniska tidningar — det bästa. Anlednin-

gen tycks vara staden Valk, som letterna icke vilja avstå till Estland samt även, att esterna avsluta separatfred med ryssarna.

Agrarlagen.

(Fortsätn. från nr. 31, 32 1919.)

III.

Ersättningen för den till expropriation bestämda jorden och inventariet.

§ 10. Frågan om fastställandet av ersättning för den i § 1 angivna expropriationsskyldiga jorden samt vid sådant behov ersättningens storlek ävensom jordegendomsarter, som böra avhändas utan ersättning, utredes av en för ändamålet särskild lag.

§ 11. Vid fastställandet av ersättning för levande inventarier tages 1914 års marknadspris till grund.

§ 12. Som grundpris för döda inventarier tages priset från den tid, då inventariet förvärvades. Har inventariet föräldrats, avdrages motsvarande „föräldringsprocent“ från priset.

§ 13. Taxeringen av inventariet verkställs av kommissioner, sammansatta av:

a) jordbruksministeriets representant som ordförande,

b) kretsstyrelsens representant och
c) kommunalrådets representant.
Till taxeringen kan även ägaren sända sin representant.

Dessutom kunna kommissionen och ägaren till det taxerade inventariet tillkalla experter.

§ 14. Taxeringskommissionens av den expropriationsskyldiga egendomen beslut kan överklagas vid överträdelse av taxeringsreglerna hos huvudtaxeringskommissionen, vars sammansättning utgöres av: medlemmar, utnämnda av justitieministern, jordbruksministern och rikskontrollören.

IV.

Användningen av den statliga jordreserven.

§ 15. Statens reserverade jord utdelas: a) enligt en för ändamålet särskild lag för lanthushållning till småbruk att användas led efter led (ärfdigt); b) till bildnings-, självstyrelse-, förenings-, handels- och industriella institutioner att användas på längre tid, ävensom till artell för sambruk; c) till enskilda personer på arrende på kortare tid.

Anmärkning: Staten kan även behålla jord för egen räkning.

(Fortsättning följer.)

Den 7 dec. avled och den 14 dec. 1919 begravdes

Elisabet Vesterbus,

Paj, Rickholtz,

sörjd av fader, syskon, släktingar och alla unga i byn.

Min kära barndomsvän,
som döden förde hem,
jag sörjer dagen lång
och sjunger mången sång.

Hon lungshot hade fått,
som ryckte henne bort,
men plågan den var kort,
hon har nu målet nått!

Mor, hon förut är död
och har ej något hört,
vad Liska lidde här
av sorger och besvär.

Nu har hon målet hunnit,
sin moder återfunnit.
Hon saknar ingen frid,
hon gläds i evig tid.

— — — Jag ensam går och gråter,
Här träffar jag ej Liska åter,
ty hon har blivit brud
för evigt åt sin Gud.

Ett godt nytt år 1920

önskas vänner och bekanta.

Lydia o. Waldemar Olsson.

Medlemmarna av festkommittén, S. O. V. och Sv. F. styrelser samt alla som medverkat vid festerna den 21, 27 och 29 december 1919 kallas till

gemensamt möte

måndagen d. 12 jan. kl. 7 e. m. i Svenska Skolan, Riddaregatan 3.

H. Pöhl
S. O. V. och Sv. F. ordf.

För svenska barnens julfest

har undertecknad genom Herr konsul Hedman härstädes tack- samt mottagit;

av D. S. V. . . . . Emk 250
„ Herr A. Ströhm 25
„ Dr fil. Petersen 450
„ Olai-församling
(pastor Walter) 150

Summa Emk 875

Reval, d. 24 dec. 1919.

H. Pöhl.

GUDSTJÄNST

i svenska St. Mikaelkyrkan, Riddaregatan 9, hålles varje söndag kl. 10 f. m.

„S. O. V.“s bibliotek,

Riddaregatan 3, hålles öppet
måndagar och onsdagar från
kl. 6—8 e. m.

De ärade läsarne uppmanas härmed att förnya prenumerationen på

„KUSTBON“ för 1920.

Den börjar med detta år sin 3:dje årgång och utgives nu i större format, men trots det blir priset i Estland Mk. 1:50, i Sverige Kr. 0:50 och i Finland Fmk. 1:— månatligen; för 2 månader Mk. 3:—, Kr. 1:—, Fmk. 2:— o. s. v. Prenumerationen sker hos redaktionen, Riddaregatan 3, Reval, men i Sverige även hos skriftställare J. Blees, David Bagaresgatan 10, Stokholm, Herr L. Hammargren, Riksbanken, Malmö, Missionsbokhandel, Södra Förstadsgatan 4, Malmö, som mottaga prenumerationsavgifter för vidare befordran.

Om du vill anses som svensk och förbli svensk samt har vår svenska sak kär, så måste du ovilkorligen nu genast prenumerera på vår intressanta tidning, som står i förbindelse med svenskarna jorden runt. Intressera även din granne för „Kustbon“, ty huru skulle en svensk, han må vara nära eller fjärran, kunna låta bli att läsa Estlandssvenskarnas budbärare!?

Redaktionen.

Söndagen den 21 dec. 1919 förlorades å fästen Myntgatan N:o 4 en **granatbrosch** i form av en **ciggarr-snoppare** i form av en **stjärna** samt en **en sax** i form av en **hederlig vedergällning**, om de inlämnas till Schvedischer Import & Export Kontor, König-Strasse N:o 4. Reval. V. OLSSON.

En ung, glad bildad fröken önskar

brevväxling

Kultusministeriet (Haridusministerium) Reval, Eesti.

Isa Lilien.